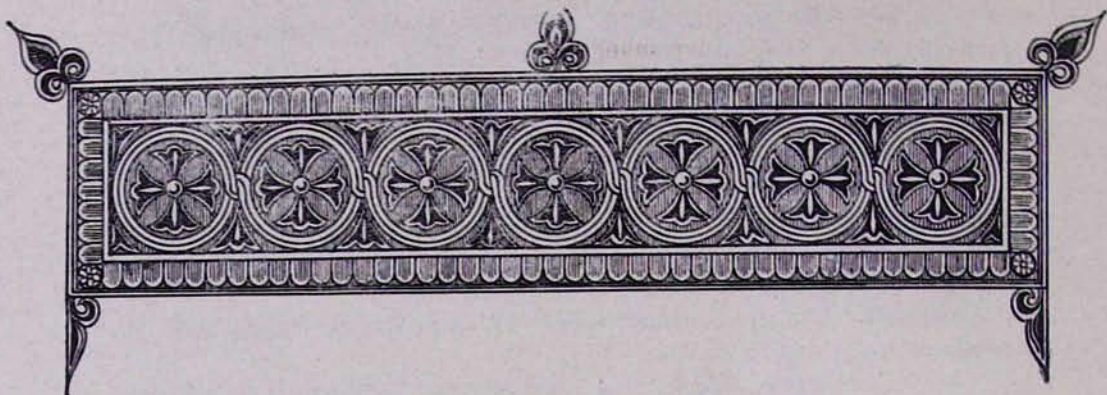

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Տ. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա.
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՈՍՔԸ՝ ԱՐՏԱՍԱՆՎԱԾ՝
ՍՓՅՈՒՌԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ԺՈՂՈՎՈՒՄ

(Երևան, 24 նոյեմբերի 1980)

«Հայրենիքի պայծառ հորիզոնը նորից մթնեց. խաղաղ կյանքը նորից խանգարվեց. հայ արյունաքամ ժողովուրդը սահմանների վրա տեղահան, բաց երկնքի տակն է մնացեր. մեր սահմանների վրա նորից գոռում են թնդանդամները, դարձյալ երկու տարի առաջվա մղձավանջը տիրեր է ամենուրեք. և ամենքի բերնից լսվում է «գալիս է թշնամին»: Այո՛ Հայոց ժողովուրդ, գալիս է թշնամին, անգույթ թշնամին, նա արդեն մեր դռան, մեր դեմ կանգնած է և յուր վերջին ուժերը հավաքած կոխվ է մղում և ուզում է մեզ բոլորովին տանից, տեղից, հայրենիքից և ազատությունից զրկել և Իսրայելի նման մեր ոսկորները անապատի մեջ ցիր ու ցան անել»:

Ահա սարսուռ ազդող ահազանգը Գևորգ Ե կաթողիկոսի 4 հոկտեմբեր 1920 թվակիր կոնդակով:

1918-ի Սարդարապատի հաղթանակով փրկված երկիրը Հայոց, 1920-ի աշնան նոր ճգնաժամի առաջ էր կանգնած և Ալեքսանդրապոլի սև դաշնագրով, Արևելահայաստանի կյանքի հորիզոնի վրա ուրվագծվում էր ստույգ վտանգը մի երկրորդ Եղեռնի: Եթե այդ հաջողվեր մույն մեր թշնամուն, հայոց հայրենիքը մնալու էր այլևս անցյալի հուշ և թանգարանի առարկա:

Մի պահ թվում էր, թե հայ ժողովուրդը պիտի ընդմիշտ կորցներ այն, ինչ շահել էր Սարդարապատի հերոսների արյունով:

Նախախնամությունը սակայն այլ կերպ էր սահմանել մեր ճակատագիրը: Եվ Հայաստանի մթագնած երկնակամարի վրա նորից փայլատակեց լուսավոր աստղը Հյուսիսի: Մեր դարավոր թշնամու դեմ, վերստին ծառացավ մեր դարավոր հզոր բարեկամը՝ ռուս ժողովուրդը, իր կարմիր բանա-

կով, որ պատուեց սև դաշնագիրը Ալեքսանդրապոլի և հետո շարունակ հայ արյան ծարավի գործը Կարաբեքիր փաշայի:

Այսպես ահա փրկվեց անդունդի եզրին հասած մեր ժողովուրդը: Մարմին, հոգի առավ նոր Հայրենիքը Ամենայն Հայոց՝ խաղաղության, ընկերային արդարության և ազգային ազատության շեփորումով:

Այսպես ահա ստեղծվեց նոր պետությունը հայկական, իբրև լիիրավ ազգային հանրապետություն՝ սովետական եղբայրացած ժողովուրդների մեծ միության մեջ:

Այսպես ահա ապահովվեց անվտանգ գոյատևումը հայոց մարտիրոս ժողովրդի, հայրենական համատարած վերաշինությամբ, տնտեսական աննախընթաց վերելքով ու ազգային մշակույթի լուսասփյուռ ծաղկմամբ:

Վաթսուն տարիներ շարունակ նոր Հայաստանը հաղթական երթով օրօրի բուծեց իր խոր վերքերը, վերակառուցվեց, զարգացավ, աճեց ու շենացավ իբրև իրականացած երազը հայոց բազում սերունդների:

Այսօր, Սովետական Հայաստանում, հայ մարդը ապահովված է՝ խաղաղ ու անվտանգ ապրելու իրավունքով, աշխատանքի իրավունքով, իր հայրենիքը անդադրում կերպով կառուցելու իրավունքով, ուսում և կրթություն ստանալու իրավունքով, կրոնական պաշտամունքի անկաշկանդ իրավունքով, իր ազգային մշակույթը ազատորեն զարգացնելու իրավունքով, իր մայրենի լեզուն պետական լեզու հռչակած, իր ազգային դրոշմները: Արդի Հայաստանը միակ հույսն ու իրական երաշխիքն է մեր ազգային բոլոր արդար իղձերի կենսագործման:

Ահավասիկ այսօրվա մեր ուրախությունը, մեր մխիթարությունը, մեր արդար հպարտությունը: Այսպես է, որ այսօր Հայոց Հայրապետ Ջերմեյ Է գտնվում, ոչ թե հայրենիքին սպառնացող վտանգը ահագանգելու, այլ Սուրբ Էջմիածնից բերելու ձեզ բոլորիդ մեծ ավետիսը հայ հայրենիքի և ժողովրդի վերածննդին:

Կիլիկյան մեր թագավորության անկումից վեց հարյուր տարիներ հետո, առաջին անգամն է, որ Հայոց մի Հայրապետ անսահման մխիթարությունը ունի նման ավետիս բերելու իր ժողովրդին՝ որ ի Հայաստան և որ ի սփյուռս աշխարհի:

Այս ավետիսով Մենք ողջունում ենք ձեզ բոլորիդ, ի մասնավորի ձեզ, հարազատ զավակներ մեր ժողովրդի, որ եկել եք հետո երկրներից, ձեր հայաստանցի քույրերի ու եղբայրների հետ միատեղ տոնախմբելու վաթսուն տարիներ հասակ գետած նոր Հայաստանը, հավիտենական Հայաստանը մեր ժամանակաշրջանի պայմաններում:

Այս ավետիսով կոչ ենք անում ձեզ ամենքիդ և ձեր միջոցով հյուրընկալ տարբեր երկրներում ապրող մեր բոլոր զավակներին, որ իրենց հոգիների հայացքը միշտ սևեռած պահեն դեպի Սուրբգրական Արարատը Ամենայն Հայոց, դեպի լույսերը նոր Երևանի, դեպի Լուսավորչյան անմար կանթեղը, Սուրբ Էջմիածնից ճառագայթող:

Սուրբ Էջմիածնից ճառագայթող օրհնությունը և լույսը նոր Երևանի, ահա ամուր պատվանդանները սփյուռքի հայության գոյատևման, ահա իմ քերը մայր երկրում և արտասահմանում բնակվող հայերի ազգային միասնության, ահա միլիշ ուժերը՝ հայության հոգու անաղարտ պահպանման:

Համազգային ցնծության այս օրերին, երբ նոր հույսերի, նոր սպասումների հորիզոններ են բացվում մեր բոլորիս գիտակցությանց մեջ, Մեր իղձն ու հրավերն է, որ դուք, հայաստանցի մշակութային գործիչներ, և դուք, արտա-

սահմանի հայ համայնքների ներկայացուցիչներ, նոր ուղիներ որոնեք, ավելի և ավելի ամրապնդելու համար հոգևոր-մշակութային կապերը և եղբայրական գործակցությունը հայ հայրենիքի և տիրուքի միջև:

Մեր վերաշինված մաշիկ երկրի վաթսուն տարիների վիթխարի իրազոր-ծումների սեմին, Հայոց Հայրապետը մի նվիրական ըղձանք ևս ունի, որ հայ ժողովուրդը և իր հայրենիքը շարունակեն աճել ու հառաչադիմել նույն դրոշմի ներքո, սովետական եղբայրացած ժողովուրդների մեծ ընտանիքում, ազգային անվտանգության և մշտական խաղաղության պայմաններում: Գուցե ավելի քան այլ ժողովուրդներ, մենք՝ հայերս, բազում դարերի ողբերգական փորձություններից հետո, պետք է իմանանք գնահատել մեր կյանքի խաղաղությունն ու ապահովությունը: Հեռու, ամեն տեսակ պատերազմ համայն աշխարհից, հեռու՝ ամեն տեսակ պատերազմ մեր հայրենիքի սահմաններից: «Երանի՜ խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեացին»:

Սիոնիներ մեր, դուք գտնվում եք Սուրբգրական Արարատի հայացքի տակ, Արարատ, որտեղից շատ դարեր առաջ թոհչք առավ խաղաղության աղավնին: Այս տոնական օրերից հետո, երբ դուք վերադառնաք ձեր տները, ձեր երկրները, իբրև մեր օրերի աղավնիներ, տարեք ձեր աշխարհների ավետիսը Ամենայն Հայոց Մայր Հայրենիքի փառավոր վերածննդի և անուվաճառաճ պատգամը խաղաղության:

Տարեք նաև պատգամը Հայոց Հայրապետի, որ ամենուրեք բոլոր հորիզոնների վրա լինի ավելի լույս, ավելի արդարություն և ավելի խաղաղություն:

«Պտուղ արդարության խաղաղությամբ սերմանի անցիկ որ առնեն զխաղաղություն» (Հակոբոս առաքյալ Գ. 18): Ամեն:

Կեցցե՜ վերածնված Մայր Հայաստանը, ճանապարհ՝ հայ ժողովրդին:

